

חמרה
של
פטה

כברכת חג החירות

מאת הוועד היהודי האמריקאי המאוחד לסיוע
AMERICAN JEWISH JOINT DISTRIBUTION COMMITTEE

סֵדֶר בְּדִיקַת חֶמֶץ

קודם בדיקת החמץ אומרים זה :

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל בַּעוֹר חֶמֶץ.

וסיד אחר הכדיקה יבטלנו ויאמר זה :

כָּל חֲמִירָא וְחֲמִיעָא דְאֶכָּא בְּרִשׁוּתִי, דְלָא חֲמַתָּה
וְדְלָא בַעֲרַתָּה וְדְלָא יִדְעָנָא לִיָּהּ, לְבָטֵל וְלִהְיוּ
הַפְּקָר כְּעַפְרָא דְאַרְעָא.

אחר שרפת החמץ יאמר זה :

כָּל חֲמִירָא וְחֲמִיעָא דְאֶכָּא בְּרִשׁוּתִי, דְחִזַּתָּה וְדְלָא
חִזַּתָּה, דְבַעֲרַתָּה וְדְלָא בַעֲרַתָּה לְבָטֵל וְלִהְיוּ
הַפְּקָר כְּעַפְרָא דְאַרְעָא.

יְהִי רַצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהֵי אֲבוֹתֵינוּ כְּשֵׁם שְׁאֲנִי
מְבַעַר חֶמֶץ מִבֵּיתִי וּמִרִשׁוּתִי כִּי תִבְעַר אֶת כָּל הַחִיצוֹנִים
וְאֶת רוּחַ הַטּוֹמְאָה תִבְעַר מִן הָאָרֶץ וְאֶת יְצָרְנוּ הָרַע תִּבְעַרְהוּ
מֵאֲתָנוּ וְתִתֵּן לָנוּ לֵב בְּשֵׁר. וְכֵן הַסְטֵרָא אַחֲרָא וְכֵן הַרְשָׁעָה
כְּעֶשֶׂן תִּכְלֶה וְתַעֲבִיר מִמִּשְׁלַת זְרוּן מִן הָאָרֶץ וְכֵן הַמְצִיקִים
לְשִׁכְנָה תִבְעַרְם בְּרוּחַ בָּעַר וּבְרוּחַ מִשְׁפָּט כְּשֵׁם שֶׁבַעֲרַתְּ אֶת
מִצְרַיִם וְאֶת אֵלֵהֶם בְּיָמֵם הָהֵם בְּזִמְנֵי הַזֶּה :

סדר הגדה

מ ק צ ר ה

ס ד ר

מניחים על הקערה שלש מצות, ועליהן: לימין הורוע, ולשמאל הביצה, תחת הורוע החרוסת, ותחת הביצה הכרפס וכיניהן המרור

קדש ורחץ כרפס יחץ מגיד
 רחצה מוציא מצה מרור כורף
 שלחן-עורף צפון ברך הלל נרצה.

ק ד ש מקדשים על כוס יין וקודם הקידוש יאמר:

הגני מוכן ומזומן לקים מצנות כוס ראשון מארבע כוסות.
 לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה על ידי שהוא סמיר
 ונצלם בשם כף ישראל. ויהי נועם וכו'

לשנת ניהי ערב ניהי בקר

יום הששי ויכלו השמים והארץ וכל צבאם. ויכל אלהים
 ביום השביעי מלאכתו אשר עשה. וישבת ביום השביעי

מִכֹּל מִלֵּאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה. וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֵת יוֹם הַשְּׁבִיעִי
וַיְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ כִּי בּו שַׁבַּת מִכֹּל מִלֵּאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים
לַעֲשׂוֹת.

לחול סברי מרגז וכרגז וכבומי

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן.
בְּרוּךְ אַתָּה, יי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר
בָּנוּ מִכָּל עַם וְרוֹמַמְנוּ מִכָּל לְשׁוֹן וְקִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו. וַתִּתֵּן לָנוּ, יי אֱלֹהֵינוּ, בְּאַהֲבָה (שְׂפָתוֹת
לְמִנוּחָה ו) מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה חֲגִים וְזִמְנִים לְשִׂשׁוֹן
אֵת יוֹם (הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְאֵת יוֹם) חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה, זְמַן
חֲרוּתֵנוּ (בְּאַהֲבָה) מִקְרָא קֹדֶשׁ זִכָּר לְיִצְיַאת מִצְרַיִם,
כִּי בָנוּ בְּחַרְתָּ וְאוֹתָנוּ קִדְּשָׁתָּ מִכָּל הָעַמִּים (וְשַׁבַּת)
וּמוֹעֲדֵי קִדְּשֶׁךָ (בְּאַהֲבָה וּבְרִצּוֹן) בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂשׁוֹן
הַנִּחְלָתָנוּ. בְּרוּךְ אַתָּה, יי, מִקְדָּשׁ (הַשַּׁבָּת ו) יִשְׂרָאֵל
וְהַזְּמַנִּים.

בְּרוּךְ אַתָּה, יי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁחֲחִינּוּ
וְקִיַּמְנוּ וְהִגִּיעָנוּ לְזִמְנֵי הַזֶּה.

במוצאי שבת אומרים זה:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא מְאוּרֵי הָאֵשׁ

בְּרוּךְ אַתָּה, יי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַמְבַדֵּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹלִל,
בֵּין אֹרֶךְ יָמִים לְחֹשֶׁךְ, בֵּין יִשְׂרָאֵל לְעַמִּים, בֵּין יוֹם הַשְּׂבִיעִי
לְשֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּצְשָׁה, בֵּין קֹדֶשׁ שְׁבֶת לְקֹדֶשׁת יוֹם טוֹב הַבְּדֻלָּה,
וְאֵת יוֹם הַשְּׂבִיעִי מִשְׁשֶׁת יָמֵי הַמַּצְשָׁה קֹדֶשׁת, הַבְּדֻלָּה וְקֹדֶשׁת
אֵת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּקֹדֶשׁתְךָ, בְּרוּךְ אַתָּה, יי, הַמְבַדֵּיל בֵּין
קֹדֶשׁ לְקֹדֶשׁ.

וְרַחֵם נוטלים ידים ואינם מברכים על נטילת ידים

כַּרְפָּס לוקחים כרפס וטובלים במי מלח ומברכים ברכה זו

בְּרוּךְ אַתָּה, יי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי
הָאָדָמָה.

יַחֲצֵץ יחצה המצה השניה לשתיים ואת חציה הגדול ישמין לאפיקומן

מַגִּיד יגלה המצות ויגביה את הקערה ויתחיל הא לחמא

הָא לַחְמָא עֲנִיָּא דִּי אֲכָלוּ אַבְהָתָנָא בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם.
כָּל דְכָפִין יִיתִי וַיְכוּל, כָּל דְדָצְרִיף יִיתִי וַיִּפְסַח.
הַשְּׁתָּא הָכָא, לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל,
הַשְּׁתָּא עַבְדִּי, לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּגֵי חוּרִין.

סווגים כוס שניה והבן שואל:

מַה נְשִׁתְנָה הַלֵּילָה הַזֶּה מִכָּל הַלֵּילוֹת
שְׁבָכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין חֵמֶץ

וּמִצָּה, הַלֵּילָה הַזֶּה כָּלוּ מִצָּה. שְׁבַכְל
הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלֵינּוּ שְׂאֵר יִרְקוֹת,
הַלֵּילָה הַזֶּה כָּלוּ מְרוֹר. שְׁבַכְל הַלֵּילוֹת
אֵין אָנוּ מִטְבִּילֵינּוּ אֶפְלוּ פַעַם אַחַת.
הַלֵּילָה הַזֶּה שְׁתֵּי פְעָמִים. שְׁבַכְל הַלֵּילוֹת
אָנוּ אוֹכְלֵינּוּ בֵּין יוֹשְׁבֵינּוּ וּבֵין מְסֻבֵּינּוּ.
הַלֵּילָה הַזֶּה כָּלָנוּ מְסֻבֵּינּוּ.

מגלים את המצות והאב משיב :

עֲבָדִים הָיינוּ לְפָרְעָה בְּמִצְרַיִם, וַיּוֹצֵיאֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
מִשָּׁם בְּיַד חֲזָקָה וּבְזִרְזוּעַ נְטוּיָה. וְאֵלּוּ לֹא
הוֹצֵיא הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם,
הָרִי אָנוּ וּבְנֵינוּ וּבְנֵי בְנֵינוּ מִשְׁעֲבָדִים הָיינוּ
לְפָרְעָה בְּמִצְרַיִם. וְאֶפְלוּ כָלָנוּ חֲכָמִים, כָּלָנוּ גְבוּרִים,
כָּלָנוּ זְקֻנִים, כָּלָנוּ יוֹדְעִים אֶת הַתּוֹרָה — מִצָּנָה
עָלֵינוּ לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם, וְכָל הַמְרֻבָּה לְסַפֵּר
בִּיצִיאַת מִצְרַיִם הָרִי זֶה מִשְׁבַּח.

טעשה קבבי אליעזר וקבי יהושע וקבי אלעזר בן-עזריה
וקבי צקיבא וקבי טרפון שהיו מסבין בקני-ברק והיו

מספרים ביציאת מצרים כל אותו העילה, עד שבאו למידיהם
ואמרו להם: רבותינו! הגיע זמן קריאת שמע של שחרית.

אמר רבי אלעזר בן צוריה, הרי אני בן שבועים שנה ולא
זכיתי שתאמר יציאת מצרים בעילות עד שדרשה
בן-זומא, שנאמר: למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים
כל ימי חייך, ימי חייך הימים, כל ימי חייך העילות. ונקמים
אומרים, ימי חייך העולם הזה, כל ימי חייך להביא לימות
המשנים.

ברוך המקום, ברוך הוא, ברוך שנתן תורה
לעמו ישראל, ברוך הוא, כנגד ארבעה
בנים דברה תורה, אחד חכם, ואחד רשע, ואחד
תם, ואחד שאינו יודע לשאול.

חכם מה הוא אומר? מה העצת והחקים והמשפטים אשר.
צנה ?? אליהנו אתכם? ואף אתה אומר-לו כהלכות
הפסח, אין מפטרין אחר הפסח אפיקומן.

רשע מה הוא אומר? מה העבודה הזאת לכם? לכם
ולא לו, ולפי שהוציא את עצמו מן הכלל כפר
בעקר, ואף אתה הקהה את שניו ואמר-לו: בעבור זה עשה
?? לי בצאתי ממצרים, לי ולא לו. אלו היה שם לא היה נגאל

תם מה הוא אומר, מה זאת? ואמרס אליו: בחזק יד
הוציאנו ?? ממצרים מבית עבדים.

ישאינו יודע לשאול - את פתח לו, שנאמר: והגדת
לבנה ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה יי לי
בצאתי ממצרים.

יכל מראש חדש? תלמוד לומר ביום ההוא,
אי ביום ההוא יכל מבעוד יום? תלמוד
לומר בעבור זה, בעבור זה לא אמרתי, אלא
בשעה שיש מצה ומרור מנחים לפניך.

מתחלה עובדי עבודה ורה היו אבותינו ועבדו קרקנו המקום
לעבודתו, שנאמר: ויאמר יהושע אל כל העם, פה
אמר יי אלהי ישראל, בעבר הנקר ישבו אבותיכם מעולם,
תבח אבי אברהם ואבי נחור, ויעבדו אלהים אחרים, ואקח
את אביכם את-אברהם מעבר הנקר ואולף אותו בכל ארץ
כנען, וארבה את זרעו, ואתן-לו את-יצחק, ואתן ליצחק את-
יעקב ואת-עשו, ואתן לעשו את הר שער לרשת אותו
ויעקב ויגיו ירדו מצרים.

ברוך שומר הבטחתו לישראל, ברוך הוא שהקדוש ברוך הוא
חשב את הקץ לעשות כמה שאמר לאברהם אבינו
בברית בין הבתרים, שנאמר: ויאמר לאברהם ידע תדע פי
גר יהיה זרעך בארץ לא להם, ועבדום וענו אתם ארבע
מאות שנה, וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי, ואחרי כן
יצאו ברכש גדול.

וְהִיא שְׁעֵמֶדָה לְאַבוֹתֵינוּ וְלָנוּ שֶׁלֹּא אֶחָד בְּלֶכֶד
עָמַד עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ, אֲלֹא שֶׁבְכָל דּוֹר וְדוֹר
עוֹמְדִים עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
מְצִילֵנוּ מִיָּדָם.

מניחים את הכוס וחוזרים ומגלים את המצות

צֹא וְלָמַד מֵהַ בְּקֵשׁ לָכֵן הָאֲרָמִי לַעֲשׂוֹת לְיַעֲקֹב אָבִינוּ, שֶׁפָּרְעָה
לֹא גָזַר אֲלֵי עַל הַזְּכָרִים וְלָכֵן בְּקֵשׁ לַעֲקֹר אֶת הַכֹּל,
שֶׁנֶּאֱמַר: אֲרָמִי אֲבָד אָבִי, וַיֵּרַד מִצְרַיִם, וַיִּגַּר שָׁם בְּמַתֵּי מִצְרַיִם,
וַיְהִי שָׁם לְגוֹי גְדוֹל עָצוּם וְרַב. וַיֵּרַד מִצְרַיִם — אָנוּס עַל פִּי
הַדְּבָר, וַיִּגַּר שָׁם — מִלָּמַד שֶׁלֹּא יֵרַד יַעֲקֹב אָבִינוּ לְהִשְׁתַּמֵּקַע
בְּמִצְרַיִם אֲלֵי גֵזֶר שָׁם. שֶׁנֶּאֱמַר: וַיֹּאמְרוּ אֵל פָּרְעָה לְגֹזֵר
בְּאֶרֶץ כְּנָעַן, כִּי אֵין מְרַעָה לְצֹאן אֲשֶׁר לְעַבְדֶּיךָ, כִּי כָבֵד הַרְעַב
בְּאֶרֶץ כְּנָעַן, וְעַתָּה יָשְׁבוּ נָא עַבְדֶּיךָ בְּאֶרֶץ גִּשׁוֹן.

בְּמַתֵּי מִצְרַיִם — כָּמָה שֶׁנֶּאֱמַר: בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ יָרְדוּ אֲבוֹתֶיךָ
מִצְרַיִם, וְעַתָּה שְׁמֵךְ יי אֵלֶיךָ כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לְרֹב.
וַיְהִי שָׁם לְגוֹי, מִלָּמַד שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מְצִינִים שָׁם, גְּדוֹל עָצוּם,
כָּמָה שֶׁנֶּאֱמַר: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעֲצְמוּ בְּמֵאד מְאֹד
וַתִּמְלֵא הָאֶרֶץ אוֹתָם. וְרַב, כָּמָה שֶׁנֶּאֱמַר: רַבְּכָה קָצַמְח הַשָּׂדֶה
נְתַתִּיךָ, וְנִתְרַבִּי וְנִתְגַּדְלִי, וְנִתְבְּאִי בְּעַדֵי עַדְיִים, שְׂדֵים נִלְנוּ וְשִׁעְרֶךָ
צִמְסָם וְאֶת עַלְמֵם וְעַרְזֵיהֶם: וְאֶעֱבֹר עָלֶיךָ וְאֶרְאֶךָ מִתְּבוֹסֶסֶת בְּדַמְיֶךָ.
נֹאמַר לָךְ בְּדַמְיֶךָ מִי נֹאמַר לָךְ בְּדַמְיֶךָ מִי.

וַיִּרְעוּ אוֹתָנוּ הַמִּצְרִים. וַיַּעֲזוּנוּ וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבוּדָה קָשָׁה.
וַיִּרְעוּ אֹתָנוּ הַמִּצְרִים. כָּמָה שָׁנְאָמַר: הִבֵּה נִתְחַכְמָה לִּי
פֶן יִרְבֶּה. וְהִיָּה כִּי תִקְרָאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסֵף גַּם הוּא עַל שׁוֹנְאֵינוּ.
וְנִלְחַם בָּנוּ וְעָלָה מִן הָאָרֶץ. וַיַּעֲזוּנוּ. כָּמָה שָׁנְאָמַר: וַיִּשְׁימוּ
עָלֵינוּ שְׂרֵי מַסִּים לְמַעַן עֲצוּתוֹ בְּסִבְלָתָם. וַיְבִן צָרֵי מִסְכְּנוֹת
לְפָרְעָה. אֵת סֵתוּם וְאֵת רַעֲמֶסֶס. וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבוּדָה קָשָׁה.
כָּמָה שָׁנְאָמַר: וַיַּעֲבִדוּ מִצְרַיִם אֶת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל בְּסָרֶף.

וּנְצַעַק אֵל יְיָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ וַיִּשְׁמַע יְיָ אֶת קוֹלֵנוּ
וַיִּרְא אֶת עֲנֵינוּ וְאֵת עֲמַלְנוּ וְאֵת לַחֲצוֹנוּ.

וּנְצַעַק אֵל יְיָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. כָּמָה שָׁנְאָמַר: וַיְהִי בַיָּמִים
הַרְבִּיּים הֵהֵם. וַיָּמַת מֶלֶךְ מִצְרַיִם. וַיֵּאָנְחוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל
מִן הָעֲבוּדָה וַיִּזְעֻקוּ. וַתַּעַל שׁוֹעַתָם אֵל הָאֱלֹהִים מִן הָעֲבֹדָה.
וַיִּשְׁמַע יְיָ אֶת קוֹלֵנוּ. כָּמָה שָׁנְאָמַר: וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת נַאֲקָתָם.
וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ. אֶת אֲבִרָתָם אֶת יִצְחָק וְאֵת יַעֲקֹב.

וַיִּרְא אֶת עֲנֵינוּ. זוֹ פְרִישוֹת דֶּרֶךְ אֶרֶץ. כָּמָה שָׁנְאָמַר: וַיִּרְא
אֱלֹהִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּדַּע אֱלֹהִים. וְאֵת עֲמַלְנוּ אִלּוּ
הַבָּנִים. כָּמָה שָׁנְאָמַר: כֹּל הַבֶּן הַיְלִוִד הַיֵּאֲרָה תִשְׁלִיכוּהוּ וְכֹל
הַבַּת תִּסְוִין. וְאֵת לַחֲצוֹנוּ זוֹ הַדַּחֲק. כָּמָה שָׁנְאָמַר: וְגַם רְאִיתִי
אֶת הַלְחָץ אֲשֶׁר מִצְרַיִם לַחֲצִים אוֹתָם.

וַיּוֹצִיאֵנוּ יְיָ מִמִּצְרַיִם בְּיַד חֲזָקָה וּבְזִרוּעַ
נְטוּיָה וּבְמוֹרָא גְדוֹלָה וּבְאוֹתוֹת
וּבְמוֹפְתִים.

ג' יוציאנו יי ממצרים. לא על ידי מלאך ולא על ידי שרף
 © ולא על ידי שלים. אלא הקדוש ברוך הוא בכבודו
 ובצממו. שנאמר: ועברתי בארץ מצרים בעינה הנה. והפיתי
 כל בכור בארץ מצרים מאדם ועד בהמה. ובכל אלהי מצרים
 אעשה שפטים אני יי. ועברתי בארץ מצרים בעינה הנה אני
 ולא מלאך. והפיתי כל בכור בארץ מצרים אני ולא שרף.
 ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים אני יי. אני הוא ולא השלים.
 אני יי. אני הוא ולא אחר. ביד חזקה זו הנה. קמה שנאמר:
 הנה יד יי. הנה במה אשך אשר בשדה: בפוסים, בחמורים,
 בגמלים, בקר ובצאן. דבר קבר מאד. ובזרוע נטויה זו הנה.
 קמה שנאמר: וחרבו שיופה בידו נטויה על ירושלים. ובמורא
 גדול זו גלוי שכינה. קמה שנאמר: או הנסה אלהים לבוא
 לקחת גוי מקרב גוי במסות באותות ובמופתים ובמלקחה
 וביד חזקה ובזרוע נטויה ובמוראים גדולים. ככל אשר עשה
 לכם יי אלהיכם במצרים לעיניך. ובאותות זה המטה. קמה
 שנאמר: ואת המטה הזה תקח בידך אשר תעשה בו את
 האותות. ובמופתים זה הדם. קמה שנאמר: ונתתי מופתים
 בשמים ובארץ:

כשאומרים דם ואש ותמרות עשן, וכן עשר המכות, ודע"ך עד"ש כאח"ב.
 מפיצים מן הכוס לכל מלה ומלה.

דָּם וְאֵשׁ וְתַמְרוֹת עֶשֶׂן

דבר אחר: ביד חזקה שמים. ובזרוע נטויה שמים. ובמורא
 גדול שמים. ובאותות שמים. ובמופתים שמים.

אילו עשר מכות שהביא הקדוש-ברוך-הוא על המצרים
במצרים, ואילו הן:

דָם. צְפַרְדֵּי. כְּנִים. עָרוֹב. דְּבַר. שְׁחִין.
בָּרָד. אֲרָבָה. חֲשֵׁן. מַכַּת-בְּכוֹרוֹת.

רבי יהודה היה גומן בהם סמנים:

דַּצ"ף. עַד"ש. בְּאֶח"ב.

רבי יוסי הגלילי אומר: מנין אמה אומר: שלקו המצרים
במצרים עשר מכות ועל הים לקו חמשים מכות?
במצרים מה הוא אומר: ויאמרו החרטמים אל פרעה אצבע
אלהים היא, ועל הים מה הוא אומר: וירא ישראל את ה'יד
הגדולה אשר עשה יי' במצרים, וייראו העם את יי', ויאמינו
ביי' ובמשה עבדו. כמה לקו באצבע — עשר מכות, אומר
מצסה: במצרים לקו עשר מכות, ועל הים לקו חמשים מכות.

רבי אליעזר אומר: מנין שקל מכה ומכה שהביא הקדוש-
ברוך-הוא על המצרים במצרים היתה של ארבע מכות?
שנאמר: ישלח גם חרון-אפו, עברה, ונעם, וצרה, משלחת
מלאכי רעים, עברה אחת, ונעם שמים, וצרה שלש, משלחת
מלאכי רעים ארבע, אומר מצסה: במצרים לקו ארבעים
מכות, ועל הים לקו מאתיים מכות.

רבי עקיבא אומר: מנין שקל מכה ומכה שהביא הקדוש-ברוך-
הוא על המצרים במצרים היתה של חמש מכות? שנאמר:

וְשַׁלַּח בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ עֲבָרָה וְנוֹעַם וְצָרָה מִשְׁלַחַת מִלְּאֲכֵי רָעִים.
חֲרוֹן אַפּוֹ אֶסֶת. עֲבָרָה שְׁתִּים. נוֹעַם שְׁלֹשׁ. וְצָרָה אַרְבַּע.
מִשְׁלַחַת מִלְּאֲכֵי רָעִים חֲמִשׁ. אָמַר מִצְטָה: בְּמִצְרַיִם לָקוּ חֲמִשִּׁים
מִפּוֹת וְעַל הַיָּם לָקוּ חֲמִשִּׁים וּמֵאֲתִים מִפּוֹת.

כְּמָה מַעֲלֹת טוֹבוֹת לְמָקוֹם עָלֵינוּ:

אֵלֶּיךָ הוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא עָשָׂה בָּהֶם שְׁפָטִים דִּינֹו. אֵלֹו
עָשָׂה בָּהֶם שְׁפָטִים וְלֹא עָשָׂה בְּאֱלֹהֵיהֶם דִּינֹו. אֵלֹו עָשָׂה
בְּאֱלֹהֵיהֶם וְלֹא הִרְגָ אֶת בְּכוֹרֵיהֶם דִּינֹו. אֵלֹו הִרְגָ אֶת בְּכוֹרֵיהֶם
וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת מְמוֹנָם דִּינֹו. אֵלֹו נָתַן לָנוּ אֶת מְמוֹנָם וְלֹא
קָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם דִּינֹו. אֵלֹו קָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם וְלֹא הִעֲבִירָנוּ
בְּתוֹכוֹ בְּחֻרְבָה דִּינֹו. אֵלֹו הִעֲבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ בְּחֻרְבָה וְלֹא שָׁקַע
לָרִיבֹו בְּתוֹכוֹ דִּינֹו. אֵלֹו שָׁקַע צָרֵינוּ בְּתוֹכוֹ וְלֹא סָפַק צָרְכֵנוּ
בְּמִדְבָר אַרְבָּעִים שָׁנָה דִּינֹו. אֵלֹו סָפַק צָרְכֵנוּ בְּמִדְבָר אַרְבָּעִים
שָׁנָה וְלֹא הֶאֱכִילָנוּ אֶת הַמֶּן דִּינֹו. אֵלֹו הֶאֱכִילָנוּ אֶת הַמֶּן וְלֹא
נָתַן לָנוּ אֶת הַשֶּׁבֶת דִּינֹו. אֵלֹו נָתַן לָנוּ אֶת הַשֶּׁבֶת וְלֹא קָרַבָנוּ
לְפָנֵי הַר סִינִי דִּינֹו. אֵלֹו קָרַבָנוּ לְפָנֵי הַר סִינִי וְלֹא נָתַן לָנוּ
אֶת הַתּוֹרָה דִּינֹו. אֵלֹו נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה וְלֹא הִקְנִיסָנוּ
לְאַרְצ־יִשְׂרָאֵל דִּינֹו. אֵלֹו הִקְנִיסָנוּ לְאַרְצ־יִשְׂרָאֵל וְלֹא בָנָה לָנוּ
אֶת בַּיִת-הַבְּחִירָה דִּינֹו.

עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה טוֹבָה כְּפוֹלָה וּמְכַפֶּלֶת לְמָקוֹם
עָלֵינוּ, שֶׁהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם, וְעָשָׂה בָּהֶם שְׁפָטִים,
וְעָשָׂה בְּאֱלֹהֵיהֶם, וְהִרְגָ אֶת בְּכוֹרֵיהֶם. וְנָתַן לָנוּ

את ממונם, וקרע לנו את היס, והעבירנו בתוכו
בחרבה, ושקע צרינו בתוכו, וספק צרכנו במדבר
ארבעים שנה, והאכילנו את המן, ונתן לנו את
השבת, וקרבנו לפני ה' סיני, ונתן לנו את
התורה, והכניסנו לארץ ישראל, ובנה לנו את
בית הבחירה, לכפר על כל עונותינו.

עד כאן אומרים בשבת הגדול

בין גמליאל היה אומר: כל שלא אמר שלשה דברים אלו
בפסח לא יצא ידי חובתו ואלו הן:

פסח מצה ומרור.

פסח שהיו אבותינו אוכלים בזמן שבית המקדש היה קיים
על שום מה? על שום שפסח הקדוש-ברוך-הוא על בשר
אבותינו במצרים, שנאמר: ואמרתם זבח פסח הוא לני. אשר
פסח על בתי בני ישראל במצרים בנגפו את מצרים ואת
בתינו הציל, ויקד העם וישתחו.

אוחו חסצה בידו ומראח אותה להסוכין

מצה זו שאנו אוכלים על שום מה? על שום שלא הספיק
בצקם של אבותינו להקמיץ עד שנגלה עליהם מלך
מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא וגאלם: שנאמר: ויאפו את
הבצק אשר הוציאו מצרים מצות כי לא תמצ. כי
נרשו מצרים ולא יכלו להתקמם ונם צדה לא עשו להם.

אוחו חמור בירו ומראה אותו להמסובין

מרור זה שאנו אוכלים על שום מה? על שום שמררו
המצרים את חיי אבותינו במצרים. שנאמר: וימררו את
חייהם בצבודה קשה, בחמר ובלבנים ובכל עבודה בשדה,
את כל עבודתם אשר עבדו בהם בפרך.

בכל דור נדור חייב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא
מצרים. שנאמר: והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור
זה עשה יי לי בצאתי ממצרים. לא את אבותינו בלבד גאל
הקדוש ברוך הוא אלא אף אותנו גאל עמהם. שנאמר:
ואותנו הוציא משם למען הביא אותנו למת לנו את הארץ
אשר נשבע לאבותינו:

אוחו הכוס בירו ויכסה הסעות ויאמר בקול רם:

לפיכך אנחנו חייבים להודות, להלל, לשבח, לפאר,
לרומם, להדר, לברך, לעלה, ולקלס, למי
שעשה לאבותינו ולנו את כל הנסים האלו.
הוציאנו מעבדות לחרות, מיגון לשמחה, ומאבל
ליום טוב, ומאפלה לאור גדול, ומשעבוד לגאולה,
ונאמר לפניו שירה חדשה הללויה.

טעמיהם את הכוס ומגלים את הסעות

הללויה הללו עבדי יי, הללו את שם יי. יהי שם יי מברך
מצמה ועד עולם. ממזרח שמש עד מבוא מהלל שם
יי. גם על כל גוים, יי על השמים כבודו. מי פני אליהנו

הגני מוכן ומזמן לקים מצות כוס שני של ארבע כוסות.
לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה. על ידי שהוא טמיר
ונצלם בשם בל ישראלי.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן.
שותי הסכת שמאל ואינם מכריזים ברכת אחרונה

רְחֵץ ה נוטלים הידים ומכריזים:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו
במצותיו וצונו על נטילת ידים.

מ ו צ י א יקח את שלש חצות בידו ויאמר חנני וכו'
ואחר יברך ברכת ומוציא

הגני מוכן ומזמן לקים מצות אכילת מצה. לשם יחוד קודשא
ברוך הוא ושכינתיה. על ידי שהוא טמיר ונצלם בשם בל ישראלי.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם המוציא לחם
מן הארץ.

מ צ ה יקח חרופה ויברך עליה ויאכל משניתם כוית, בחסכת שמאל

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו
במצותיו וצונו על אכילת מצה.

מְרֹר לוקחים כוית מרור, טובלים בחרוסת, מנערים החרוסת מעליו ומברכים על אכילת מרור כלי הסכה

זנגי מוכן ומזמן לקיים מצנת אכילת מרור. לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, על ידי ההוא טמיר ונצלם בשם קל ישראל.

בְּרוּךְ אַתָּה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצננו על אכילת מרור.

כֹּוֹרֵךְ לוקחים כוית מן המצה השלושית, בורכים בכוית חורת ולפני האכילה כלי הסכה אומרים:

זכר למקדש בהלל. כן עשה הלל בזמן שבית המקדש קנה קיים, קנה כורף (פסח) מצה ומרור ואוכל בנסד, לקיים מה שנאמר: על מצות ומרורים לאקלהו.

שֶׁלֶחַן עֹזֵרֵךְ אוכלים את הסעודה ושותים יין

צְפֹן אחר הסעודה אוכלים את האפיקומן, יאכל כוית ויתן גם לבני ביתו

הנגי מוכן ומזמן לקיים מצנת אכילת אפיקומן. לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, על ידי ההוא טמיר ונצלם בשם קל ישראל. אוכלין בהסכה ואין מברכין, אחר אכילת אפיקומן אמור לאכול ולשתות שום דבר מלבד מים.

בְּרֵךְ סווגין כוס שלישי, נוטלין מים-אחרונים ומברכים ברכת המזון

הסופן אומר: רבוסי, גברך.

המסובים עונים: יהי שם יי מברך מצתה ועד עולם.
הסופן אומר: גרשות מרנו ורבוסי גברך שאכלנו משלו.
המסובים עונים: גרוך שאכלנו משלו ובטובו חיינו.
הסופן אומר: גרוך שאכלנו משלו ובטובו חיינו.

גרוך הוא וגרוך שמו

גרוך אתה, יי, אל הינו מלך העולם, הן את
העולם כלו בטובו; בחן בחסד וברחמים
הוא נותן לחם לכל בשר, כי לעולם חסדו.
ובטובו הגדול תמיד לא חסר לנו, ואל יחסר
לנו מזון לעולם ועד. בעבור שמו הגדול, כי
הוא אל זון מפרנס לכל, ומטיב לכל, ומכין מזון
לכל בריותיו אשר ברא. גרוך אתה, יי, הן
את הכל.

גודה לך, יי, אל הינו, על שהנחלת לאבותינו ארץ חמדה טובה
ורחבה, ועל שהוצאתנו, יי, אל הינו מארץ מצרים, ופדיתנו
מבית עבדים, ועל בריתך שהתמת בבשרנו, ועל תורתך
שלתתנו, ועל חקך שהודעתנו, ועל סיים, חן וחסד שחוננתנו,
ועל אכילת מזון שאתה זון ומפרנס אותנו תמיד, בכל יום
ובכל צת ובכל שעה.

ועל הכל, יי, אל הינו, אנחנו מודים לך ומברכים אותך. ותברך
שמה בסי כל סי תמיד לעולם ועד, בכתוב: ואכלת

ושקצת. וברכת את יי אלהיה על הארץ הטובה אשר נתן לך
ברוך אתה יי על הארץ ועל המזון.

רחם נא יי אלהינו על ישראל עמך ועל ירושלים עירך.
ועל ציון משכן כבודך ועל מלכות בית דוד משיחך
ועל הבית הגדול והקדוש שנקרא שמך עלינו אלהינו אבינו.
רצנו זוננו פרנסנו וכלכלנו והרויחנו והרווח לנו יי אלהינו.
מברה מלך צרותינו ונא אל תצריכנו יי אלהינו לא לידי
מינת בשר ודם ולא לידי הלואותם כי אם לידך המלצה.
הסתוהה הקדושה והרחבה שלא נבוש ולא נכלם לעולם ועד.

רצה והמליצנו יי אלהינו במצותיה ובמצות יום השביעי.
השבת הגדול והקדוש הזה כי יום זה גדול וקדוש הוא
לסניף לשבת בו ולנוח בו באהבה כמצות רצונך וברצונך
הנים לנו יי אלהינו שלא תהא צרה ויגון ואנחה ביום
מנוחתנו והראנו יי אלהינו בנחמת ציון עירך ובבנין
ירושלים עיר קדשך כי אתה הוא בעל הישועות ובעל הנחמות.

אלהינו ואליהי אבותינו יצלה ויבא ויגיע ויראה וירצה וישמע
ויפקד ויזכר זכרוננו ופקדוננו וזכרון אבותינו וזכרון
משיח גן דוד עבדך וזכרון ירושלים עיר קדשך וזכרון כל
עמך בית ישראל לסניף לסליטה לטובה לחן ולחסד ולרחמים
לסיים ולשלום ביום חג המצות הזה זכרנו יי אלהינו בו
לטובה ופקדנו בו לברכה והושיענו בו לחיים טובים ובדבר
ישועה ורחמים חוס וחסנו ורחם עלינו והושיענו כי אליך
פינינו כי אל מלך חנון ורחום אתה.

ובנה ירושלים עיר הקדש במהרה בימנו. ברוך אתה יי
בונה ברחמי ירושלים אמן:

ברוך אתה יי. אלהינו מלך העולם. האל אבינו מלכנו אדירנו.
בוראנו. גואלנו. יוצרנו. קדושנו. קדוש יעקב. רוענו רועה
ישראל. המלך הטוב והמטיב לכל. שקבל יום ניום הוא היטיב.
הוא מטיב. הוא ייטיב לנו. הוא גמלנו. הוא
יגמלנו לעד. לחן ולחסד ולרחמים ולרחן. הצלה והצלתה.
ברכה וישועה. נחמה. פרנסה טובה וכלכלה. ורחמים. וסוים
ושלום. וכל טוב. ומכל טוב לעולם אל יספרנו חסדן הוא
ימלוך עלינו לעולם ועד. הרחמן הוא יתברך בשמים ובארץ.
הרחמן הוא ישמח לדור דורים. ויתסאר בנו לעד ולגאח
נצחים. ויתחדר בנו לעד ולעולמי עולמים. הרחמן הוא
יפרנסנו בקבוד. הרחמן הוא ישבר עלנו מעל צוארנו והוא
יוליכנו קוממיות לארצנו. הרחמן הוא ישלח לנו ברכה מרבה
בבית הזה ועל שלחן זה שאכלנו עליו. הרחמן הוא ישלח
לנו את אליהו הנביא. וכור לטוב. ויבשר לנו בשורות טובות
ישועות ונחמות. הרחמן הוא יברך (אם יש לו אב ואם) את אבי
מורי בעל הבית הזה ואת אמי מורתי בעלת הבית הזה אותם
ואת ביתם ואת זרעם ואת כל אשר להם (ואם הוא נטוי) אותי
ואת אשתי ואת זרעי ואת כל אשר לי. אומנו ואת כל אשר
לנו. כמו שנתברכו אבותינו אברהם יצחק ויעקב. בכל מלל
כל. בן יברך איתנו כלנו יחד בברכה שלמה. ונאמר אמן.

במרום ילמדו עליהם ועלינו זכות. שתהא למשמרת שלום.
ונשא ברכה מאת יי וצדקה טאלטי ישענו. ונמצא חן

שן: ל טוב בעיני אלהים ואדם. בשנה: הרחמן הוא נחילנו
ליום שכלו שבת ומנוחה לחיי העולמים. הרחמן הוא נחילנו
ליום שכלו טוב. ליום שכלו ארוף ליום שצדיקים יושבים
וזרותיהם בראשיהם ונתנים מזיו השכינה ויהי חלקנו עמהם:

הנחמן הוא נחילנו לימות המשיח ולחיי העולם הבא. מגדול
ישועות מלכו ולעשה חסד למשיחו, לדוד ולזרעו עד
עולם. עשה שלום במרומו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל
ישראל, ואמרו אמן.

יראו את יי קדושיי, כי אין מחסור ליראיו. קטירים רשו
ורצבו ודורשי יי לא יתקרו כל טוב. הודו ליי כי
טוב, כי לעולם חסדו. פותח את ידו ומשביע לכל מי רצון.
ברוך הגבר אשר יבטח ביי, והיה יי מבטחו.
נער הייתי גם זקנתי ולא ראיתי צדיק נצוב, וזרעו מבקש
לחם, יי עלו לעמו ימן, יי יברך את עמו בשלום.

טני מוכן ומזמן לקים מצות בוס שלישיה של ארבע כוסות. לשם יחוד
קידשא בריך הוא ושכינתיה, על ידי שהוא סמיר ונצלם בשם כל ישראלי

שותים בהסכה לצד שמאל

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן.

ה ל ל טוונים בוס רביעית

שְׁפוּף חֲמַתְךָ אֶל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יִדְעוּךָ
 וְעַל מַמְלָכוֹת אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ לֹא
 קָרְאוּ. כִּי אַכְלֵ אֶת יַעֲקֹב וְאֶת נוֹהוּ
 הַשָּׁמַיִם. שִׁפְךָ עֲלֵיהֶם וְעַמְּךָ וַחֲרוֹן אַפְּךָ
 יִשְׁיגֵם. תִּרְדּוּךָ בְּאֶף וְתִשְׁמַדֵּם מִתַּחַת
 שָׁמַיִ יי.

לא לנו יי לא לנו כי לשמך תן כבוד על חסדך ועל אמתך.
 למה יאמרו הגוים: איה-נא אלהיהם. ואלהינו בשמים,
 כל אשר חפץ עשה. עצביהם כסף וזהב מעשה ידי אדם. פה
 להם ולא ידברו. עינים להם ולא יראו. אזנים להם ולא ישמעו.
 אף להם ולא יריחון. ידיהם ולא ימישון. רגליהם ולא יהלכו.
 לא יתנו בגרונם. כמוהם יהיו עשיהם. כל אשר בוטח בהם.
 ישראל, בטח בני עזרם ומגנם הוא. בית אהרן, בטחו בני.
 עזרם ומגנם הוא. יראי יי, בטחו בני. עזרם ומגנם הוא.

יי זכרנו יברך. יברך את בית ישראל, יברך את בית אהרן.
 יברך יראי יי הקטנים עם הגדולים, יוסף יי עליכם,
 עליכם ועל בניכם. ברוכים אתם יי, עשה שמים וארץ.
 השמים שמים יי, והארץ נמן לבני אדם. לא המתים יתקלו
 זה, ולא כל יורדי דומה. ואנחנו נברך זה, מעתה ועד עולם,
 התקלו זה.

אֶתְּבִי כִּי יִשְׁמַע יְיָ אֶת קוֹלִי תַחֲנוּנָיִךְ. כִּי הִשָּׁה אָזְנוֹ לִי. וּבִימֵי
אֶקְרָא. אֶסְמוּנִי חֶבְלֵי מָוֶת. וּמַעְרֵי שְׂאוֹל מִצְאוּנִי. צָרָה
וְיִגוֹן אֶמְצֵא. וּבִשְׁם יְיָ אֶקְרָא: אָנָּה יְיָ מִלֶּטֶה נַפְשִׁי. חַנוּן יְיָ
וְצַדִּיק וְאֱלֹהֵינוּ מִרַחֵם. שׁוֹמֵר פְּתָאִים יְיָ. בִּלְתִּי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ.
שׁוּבֵי נַפְשִׁי לְמִנוּחֶיכִי כִּי יְיָ זָמַר עֲלֶיכִי. כִּי חִלַּצְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֶת.
אֶת צִינִי מִן דְּמָעָה. אֶת רַגְלִי מִדָּחִי. אֶת־הַלֶּךְ לִפְנֵי יְיָ בְּאַרְצוֹת
חַסְיִים. הֵאֱמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר. אֲנִי צְנִיתִי מְאֹד. אֲנִי אֶמְרַתִּי בְּחַסּוּי.
כִּל הַאֲדָם כּוֹזֵב.

מָה אָשִׁיב לַיְיָ כִּל טַגְמוֹלוֹהֵי עָלַי. כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא וּבִשְׁם
יְיָ אֶקְרָא. גְּדַרְי לַיְיָ אֲשֶׁלֶם. נִגְדָה נָא לְכִל עֲמוֹ. יִקַּר בְּצִינֵי
יְיָ הַמָּוֶת לְחַסִּידָיו. אָנָּה יְיָ כִּי אֲנִי עֲבַדְךָ. אֲנִי עֲבַדְךָ בֶּן אֲמִתְךָ.
סַמַּחַת לְמוֹסְרֵי. לָךְ אֲזַבַּח וְזָבַח תּוֹדָה וּבִשְׁם יְיָ אֶקְרָא. גְּדַרְי
לַיְיָ אֲשֶׁלֶם. נִגְדָה נָא לְכִל עֲמוֹ. בְּחַצְרוֹת בַּיִת יְיָ. בְּתוֹכֵי
יְרוּשָׁלַיִם. הִלְלוּהָ.

הִלְלוּ אֶת יְיָ כִּל גּוֹיִים. שִׁבְחוּהוּ כִּל הָאֲמִים. כִּי גִבֹר עָלֵינוּ
חֲסִדוֹ נֶאֱמַת יְיָ לְעוֹלָם הִלְלוּהָ.

הוֹדוּ לַיְיָ כִּי טוֹב,	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ.
יֹאמֶר נָא יִשְׂרָאֵל,	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ.
יֹאמְרוּ נָא בֵּית אֱהֲרֹן,	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ.
יֹאמְרוּ נָא יִרְאֵי יְיָ,	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ.

מן המצר קראתי יי. עניי במ חב יי. יי לי לא אירא. מה
 יעשה לי אדם. יי בעורכי ואני אראה בשנאי. טוב לחסות
 ביי מקטח באדם. טוב לחסות ביי מקטוח בנד בים. קל גוים
 סבבני בשם יי כי אמילם. סבבני גם סבבני בשם השם כי
 אמילם. סבבני כדבורים. דעכו באש קוצים בשם יי כי אמילם.
 דחה דחיתני לנפל ויי עזרני. עזי וזמרת יה ניהי לי לישועה.
 קול רנה וישועה באהלי צדיקים. ימין יי עשה חיל. ימין יי
 רוממה. ימין יי עשה חיל. לא אמות כי אחיה ואספר מצשי
 יה. יסר יסרני יה ולמות לא נתנני. שתחו לי שצרי צדק.
 אבא במ אודה יה. זה השער ליי צדיקים יבאו בו. ב' פעמים
 אודה כי עניתני ותהי לי לישועה. ב' פעמים אבן מאסו הבונים
 היתה לראש פנה. ב' פעמים מאת יי היתה זאת היא נפלאות
 בעינינו. ב' פעמים זה היום עשה יי נגילה ונשמחה בו.

אָנָּא יי הוֹשִׁיעָה נָּא: אָנָּא יי הוֹשִׁיעָה נָּא:
 אָנָּא יי הַצְּלִיחָה נָּא: אָנָּא יי הַצְּלִיחָה נָּא:

ברוך הבא בשם יי. ברכנוכם מבית יי. ב' פעמים אל יי ויאר
 לנו אסרו חג בעבתים עד קרנות המזבח. ב' פעמים אלי
 אתה ואודה. אליהי ארוממה. ב' פעמים הודו ליי כי טוב כי
 לעולם חסדו. ב' פעמים

הודו ליי כי טוב. כי לעולם חסדו. הודו לאלהי האלהים. כי
 לעולם חסדו. הודו לאדני האדנים. כי לעולם חסדו.
 לעושה נפלאות גדולות לבדו. כי לעולם חסדו. לעושה השמים
 בתבונה. כי לעולם חסדו. לרוקע הארץ על המים. כי לעולם

חסדו. לעושה אורים גדולים. כי לעולם חסדו. את השמש
למשלת ביום. כי לעולם חסדו. את הירח וכוכבים למשלות
בלילה. כי לעולם חסדו. למטה מצרים בבכוריהם. כי לעולם
חסדו. ניוצא ישראל מתוכם. כי לעולם חסדו. קיד חזקה ובירוע
נטויה. כי לעולם חסדו. לגזור ים סוף לגזרים. כי לעולם חסדו.
והעביר ישראל בתוכו. כי לעולם חסדו. ונצר פרעה וחילו
ביום סוף. כי לעולם חסדו. למולך עמו במדבר. כי לעולם
חסדו. למטה מלכים גדולים. כי לעולם חסדו. וימרג מלכים
אדירים. כי לעולם חסדו. לסיחון מלך מאמרי. כי לעולם חסדו.
ילעוג מלך הבשן. כי לעולם חסדו. ונתן ארצם לנחלה. כי
לעולם חסדו. נחלה לישראל עבדו. כי לעולם חסדו. שבשפלנו
זכר לנו. כי לעולם חסדו. ויפרקנו מצרינו. כי לעולם חסדו.
נותן לחם לכל בשר. כי לעולם חסדו. הודו לאל השמים.
כי לעולם חסדו.

נשמח כל מי תכרך את שמך. יי אלהינו. ורום כל בשר
תפאר ותרום זכרך מלפניו תמיד. מן העולם ועד
העולם אלה. ומבלעדיך אין לנו מלך גואל ומושיע. פונה
ומציל ומפרנס ומרחם בכל צרה וצוקה. אין לנו מלך אלא אלה.
אלהי הראשונים והאחרונים. אלה כל בריות. אדון כל תולדות.
המהלל בכל השבחות. המנהג עולמו בחסד ובריותיו ברממים.
ני לא נגום ולא יישן. המעורר ישנים. והמקיץ נרדמים. והמשים
אלמים. והמתיר אסורים. והסומך נוספים. והזוקף קסופים. לך
לכרך אנחנו מודים. אלו פינו מלא שירה פים. ולשוננו רנה כהמון
צליו. ושפתותינו שבח במרחבי רקיע. ועינינו מאירות בשמש
ובירח. וידינו פרושות כנשרי שמים. ורגלינו קלות כאילות. אין
אנחנו מספיקים להודות לך. יי אלהינו ואלהי אבותינו. ולכרך את
שמך. על אסת מעלף אלף אלפי אלקים ורבי רבבות פעמים.

הטובות שעשית עם אבותינו ועמנו. ממעריס גאלתנו. יי אלהינו
ומגית עבדים פדיתנו. ברעב ונתנו. וכשבע כלליתנו. מחרב
הצלתנו. ומדבר מצטנו. ומחלים רעים ונאמנים דליתנו. עד הגה
צורנו כחמיה. ולא צוננו חסרין. ואל תסשונו. יי אלהינו. לנצח.
אל כן אברים שפלתנו בנו. ורוח ונשמת שנסחת באפינו. ולשון
אשר שמת בפינו. הן הם יודו ויברכו וישבחו ויסארו וירוממו
ויצריצו ויקדישו וימליכו את שמך מלכנו. כי כל מה לך יודה. וכל
לשון לך תשבע. וכל ברך לך תכרע. וכל קומה ללפניך תשתחנה.
וכל הקבוצות ייראוה. וכל קרב וכליות יזמרו לשמך. כדבר שקתוב:
כל עצמותי תאמרנה יי מי כמוך. מציל עני מחוק ממנו ועני ואביון
מגוללו. מי ידמה לך ומי ישנה לך ומי יצרך לך. האל הגדול
הגבור והנורא. אל עליון קונה שמים וארץ. והללך ונשבחך
ונסארך ונברך את שם קדשך. באמור: לדוד. ברכי נקשי את יי.
וכל קרבי את שם קדשך.

האל בתעצמות צנה. הגדול בכבוד שמך. הגבור לנצח והנורא
בנוראותיה. המלך היושב על פסא רם ונשא.
שוכן עד מרום וקדוש שמו. וכתוב: רננו צדיקים ביי. לישרים
נאנה תהלה. בפי ישרים תתהלל. ובדברי צדיקים תתברך.
ובלשון חסידים תתרום. ובקרב קדושים תתקדש.
ובמקהלות רבבות עמך בית ישראל. ברנה יתפאר שמך מלכנו
בכל דור נדור. שפן חובת כל היצורים לסגיה. יי
אלהינו. ואלהי אבותינו להודות. להלל. לשבם. לסאר. לרומם.
להדר. לקרן. לעלה. ולקלס. על כל דברי שירות ותשבחות
דוד בן ישי עבדך משיחה.

ישתבח שמך לעד מלכנו. האל המלך הגדול והקדוש בשמים
ובארץ. כי לך נאה יי אלהינו. ואלהי אבותינו. שיר

ושבחה. הלל וזמרה. עז וממשלה. נצח. גדלה וגבורה. תהלה ותפארת. קדשה ומלכות. ברכות והודאות מצתה ועד עולם.

יהללוך יי אלהינו על כל מעשיך וחסידיך צדיקים עושי רצונך וכל צמח בית ישראל ברנה יודו ויברכו. וישבחו וישארו. וירוממו ויצריצו. ויגדו וימליכו את שמך מלכנו. כי לך טוב להודות ולשמך נאה לומר כי מעולם ועד עולם אתה אל. ברוך אתה יי. מלך מהלל בתשבחות:

הנני מיון ומזון לפנים מצות בוס רביעית של ארבע בוסות. לשם יחוד קידושא דרין הוא ושכינתיה. על ידי שהוא סמיר ונעלם בשם כל ישראל.

שותים בהסכת שמאל ואחר כך טכרכים ברכה אחרונה

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, בורא פרי הגפן.

ברוך אתה. יי. אלהינו מלך העולם. על הגפן ועל פרי הגפן. ועל תנובת השדה. ועל ארץ חמדה טובה ורחבה. שרצית והנחת לאבותינו. לאכול מפרנה ולשבוע מטובה. רחם נא. יי אלהינו. על ישראל עמך. ועל ירושלים עירך. ועל ציון משכן כבודך. ועל מןבחה. ועל היכלך. ובנה ירושלים עיר הקדש במהרה בימינו. והצלנו לתוכה. ושמחנו בבנינה. ונאכל מפרנה. ונשבוע מטובה. ונברכה עליה בקדשה ובטהרה. (בשם: ורצה וסחליצנו ביום השבת סנה) ושמחנו ביום חג המצות הזה. כי אתה יי. טוב ומטיב לכל. ונודה לך על הארץ ועל פרי הגפן. ברוך אתה. יי. על הארץ (ארץ ישראל חותמים ועל פרותיה) ועל פרי הגפן.

ג ר צ ה חמקים מצות ססח כהלכתי. לעד עומרת צדקתו

חסל סדור פסח כהלכתו, ככל משפטו וחקתו
באשר זכינו לסדר אותו, כן גזקה לעשותו

וְיָ שׁוֹכֵן מְעוֹנָה, קוֹמֵם קְהֵל עֲדַת מִי מְנָה, בְּקָרוֹב
נִהְלֵל גִּטְעֵי כְנָה, פְּדוּיִם לְצִיּוֹן בְּרָנָה.

לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה !

בחור'ל : כליל ראשון ובב'ן וי'הי ב'ח'צי ה'ל'י'ק'ה.

עו רוב גסים הס'לא'ת ב'ל'י'ק'ה, ב'רא'ש א'ש'מ'ר'ת ז'ה ה'ל'י'ק'ה, ג'ר צ'ד'ק
נ'צ'ח'תו כ'נ'ח'ל'ק לו ל'י'ק'ה, וי'הי ב'ח'צי ה'ל'י'ק'ה, ז'נ'ת מ'ל'ך ג'ר
ב'ח'לו'ם ה'ל'י'ק'ה, ה'פ'ס'ד'ת א'ב'מ'י ב'א'מ'ש ל'י'ק'ה, וי'ש'ר י'ש'ר'א'ל ל'מ'ל'א'ך
ני'וכ'ל לו ל'י'ק'ה, וי'הי ב'ח'צי ה'ל'י'ק'ה, ז'ר'ע ב'כו'ר'י פ'ת'רו'ם מ'ח'צו'ת ב'ח'צי
ה'ל'י'ק'ה, ח'י'ל'ם ל'א מ'צ'או ב'ק'ו'מ'ם ב'ל'י'ק'ה, ט'י'ס'ת נ'ג'יד ח'ר'ש'ת ס'ל'י'ת
ב'כו'ב'י ל'י'ק'ה, וי'הי ב'ח'צי ה'ל'י'ק'ה, י'ע'ץ מ'ח'ר'ף ל'נו'פ'ץ או'וי ה'וב'ש'ת
פ'ג'ר'יו ב'ל'י'ק'ה, כ'ר'ע ג'ל ו'מ'צ'בו ב'א'י'ש'ו'ן ל'י'ק'ה, ל'א'י'ש ח'מ'וד'ו'ת נ'ג'ל'ה ר'ז
ח'זו'ת ל'י'ק'ה, וי'הי ב'ח'צי ה'ל'י'ק'ה, מ'ש'ת'כ'ר ב'כ'ל'י ל'ד'ש נ'ה'ר'ג בו ב'ל'י'ק'ה,
נו'ש'ע מ'בו'ר א'ר'יו'ת פ'ו'ת'ר ב'ע'ת'ו'ת'י ל'י'ק'ה, ש'נ'א'ה נ'ט'ר א'ג'ג'י ו'כ'ת'ב
ס'פ'ר'י'ם ב'ל'י'ק'ה, וי'הי ב'ח'צי ה'ל'י'ק'ה, ע'ו'ר'ר'ת נ'צ'ח'ך ע'ל'יו ב'נ'ד'ר ש'נ'ת
ל'י'ק'ה, פ'ו'ך ת'ד'רו'ך ל'ש'ו'מ'ר מ'ה מ'ל'י'ק'ה, צ'ר'ח כ'ש'ו'מ'ר ו'ש'ח א'ת'א ב'ק'ר
ו'ג'ם ל'י'ק'ה, וי'הי ב'ח'צי ה'ל'י'ק'ה, ק'ר'ב יו'ם א'ש'ר הו'א ל'א יו'ם ו'ל'א ל'י'ק'ה,
כ'ם ה'וד'ע כ'י ל'ך ה'יו'ם א'ף ל'ך ה'ל'י'ק'ה, ש'ו'מ'ר'י'ם ה'פ'ק'ד ל'ע'יר'ך כ'ל ה'יו'ם
ו'כ'ל ה'ל'י'ק'ה, ת'א'יר כ'או'ר יו'ם ח'ש'ב'ת ל'י'ק'ה, וי'הי ב'ח'צי ה'ל'י'ק'ה.

בחור'ל : כליל שני ובב'ן ונ'א'מ'ר'ת'ם ז'ב'ח פ'ס'ח.

א'מ'ץ ג'בו'רו'ת'יך ה'פ'ל'א'ת ב'פ'ס'ח, ב'רא'ש כ'ל מ'ו'צ'דו'ת נ'ש'א'ת פ'ס'ח,
ג'ל'י'ת ל'א'ו'ר'ח'י ח'צו'ת ל'י'ל פ'ס'ח, ו'נ'א'מ'ר'ת'ם ז'ב'ח פ'ס'ח, ד'ל'ת'ו
ד'פ'ק'ת כ'ח'ם ה'יו'ם ב'פ'ס'ח, ה'ס'ע'יד נו'צ'צ'י'ם ע'גו'ת מ'צו'ת ב'פ'ס'ח, ו'א'ל

הבקר לך זכר לשור ערך פסח. ואמרתם זבח פסח. ועמו סדומים
ולוטו באש בפסח. חלץ לוט מהם ומצות אפה בקץ פסח. טאטאת
אדמת מוץ ונוף בעברך בפסח. ואמרתם זבח פסח. זה ראש כל
און מחצת בליל שמור פסח. בביר על בן בכור פסחת בדם פסח.
לבלתי תח משחית לבא בקסמי בפסח. ואמרתם זבח פסח. מסגרת
סגרה בעתותי פסח. נשמדה מדן בצליל שעורי עמר פסח. שרפו
משמני פול ולוד ביקד יקוד פסח. ואמרתם זבח פסח. עוד היום
בנוב לעמוד עד געה עונת פסח. פס יד קתבה לקעקע צול בפסח.
צפה הצפית ערוף השלחן בפסח. ואמרתם זבח פסח. קהל כנסה
הדסה צום לשלש בפסח. ראש מבית רשע מחצת בעץ חמשים בפסח.
שמי אלה רגע תביא לעוצית בפסח. תעז ידה ותרום ימינה בליל
התקדש חג פסח. ואמרתם זבח פסח.

כִּי לֹא נֶאֱהָבָה, כִּי לֹא יֵאָהֵב.

אדיר במלוקה, בחור בהלקה, גדודיו יאמרו לו: לך ולך, לך כי
לך, לך אף לך, לך יי הממלקה, כי לו נאה, כי לו נאה. דגול במלוקה
הדור בהלקה, נתיקו יאמרו לו: לך ולך... זכאי במלוקה, חסין
בהלקה, טפסריו יאמרו לו: לך ולך... יחיד במלוקה, בביר בהלקה,
למודיו יאמרו לו: לך ולך... מלך במלוקה, נורא בהלקה, סביביו
יאמרו לו: לך ולך... ענו במלוקה, פודה בהלקה, צדיקו יאמרו לו:
לך ולך... קדוש במלוקה, רחום בהלקה, שנאצו יאמרו לו: לך ולך..
תקיף במלוקה, תומך בהלקה, תמימיו יאמרו לו: לך ולך, לך כי
לך, לך אף לך, לך יי הממלקה, כי לו נאה, כי לו נאה.

אדיר הוא, יבנה ביתו בקרוב, במהרה במהרה בימינו בקרוב, אל
בנה, אל בנה, בנה ביתך בקרוב, בחור הוא, גדול הוא, דגול
הוא, יבנה ביתו בקרוב, במהרה במהרה... הדור הוא, נתיק הוא,
זכאי הוא, חסיד הוא, יבנה ביתו בקרוב, במקרה במקרה... שחור

הוא יחיד הוא כביר הוא, לְמוֹד הוא, מְלֵךְ הוא, נוֹרָא הוא, סְגִיב הוא, עֶזוֹו הוא פּוֹדָה הוא, צְדִיק הוא, יְבֵנָה בֵּיתוֹ בְּקֶרֶב בְּמִהְרָה בְּמִהְרָה... קְדוֹשׁ הוא, רַחוּם הוא, שְׂדֵי הוא, תְּקִיף הוא, יְבֵנָה בֵּיתוֹ בְּקֶרֶב, בְּמִהְרָה בְּמִהְרָה...

אֶחָד מִי יוֹדֵעַ? אֶחָד אֲנִי יוֹדֵעַ: אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאָרֶץ
שְׁנַיִם מִי יוֹדֵעַ? שְׁנַיִם אֲנִי יוֹדֵעַ: שְׁנַיִם לְחֹת הַבְּרִית
אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאָרֶץ.

שְׁלֹשָׁה מִי יוֹדֵעַ? שְׁלֹשָׁה אֲנִי יוֹדֵעַ: שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנַיִם לְחֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאָרֶץ.

אַרְבַּע מִי יוֹדֵעַ? אַרְבַּע אֲנִי יוֹדֵעַ: אַרְבַּע אִמָּהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנַיִם לְחֹת הַבְּרִית אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאָרֶץ.

חֲמִשָּׁה מִי יוֹדֵעַ? חֲמִשָּׁה אֲנִי יוֹדֵעַ: חֲמִשָּׁה חֲגָוִי תוֹרָה אַרְבַּע אִמָּהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנַיִם לְחֹת הַבְּרִית אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאָרֶץ.

שֵׁשׁ מִי יוֹדֵעַ? שֵׁשׁ אֲנִי יוֹדֵעַ: שֵׁשׁ סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חֲמָשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אִמָּהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנַיִם לְחֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאָרֶץ.

שִׁבְעָה מִי יוֹדֵעַ? שִׁבְעָה אֲנִי יוֹדֵעַ: שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבָּת, שֵׁשׁ סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חֲמָשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אִמָּהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנַיִם לְחֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאָרֶץ.

שְׁמוֹנָה מִי יוֹדֵעַ? שְׁמוֹנָה אֲנִי יוֹדֵעַ: שְׁמוֹנָה יְמֵי מִלַּחְמָה, שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבָּת, שֵׁשׁ סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חֲמָשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אִמָּהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנַיִם לְחֹת הַבְּרִית - אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאָרֶץ.

תֵּשְׁעָה מִי יוֹדֵעַ? תֵּשְׁעָה אֲנִי יוֹדֵעַ: תֵּשְׁעָה יְרַחֵי לְדָת, שְׁמוֹנָה יְמֵי מִלַּחְמָה, שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבָּת, שֵׁשׁ סְדְרֵי

משנה. חמשה חמשי תורה. ארבע אמהות. שלשה אבות. שני
לחות הקרית. אחד אליהנו שבשמים ובארץ.

עשרה מי יודע? עשרה אני יודע: עשרה דבריא. תשעה
נרחי לדה. שמונה. ימי מילה. שבעה ימי שבתא.
ששה סדרי משנה. חמשה חמשי תורה. ארבע אמהות. שלשה
אבות. שני לחות הקרית. אחד אליהנו שבשמים ובארץ.

אחד-עשר מי יודע? אחד עשר אני יודע: אחד עשר
כוכביא עשרה דבריא. תשעה נרחי לדה.
שמונה ימי מילה שבעה ימי שבתא. ששה סדרי משנה.
חמשה חמשי תורה. ארבע אמהות. שלשה אבות. שני לחות
הקרית. אחד אליהנו שבשמים ובארץ.

שנים-עשר מי יודע? שנים עשר אני יודע: שנים
עשר שבטיא: אחד עשר כוכביא. עשרה
דבריא. תשעה נרחי לדה. שמונה ימי מילה. שבעה ימי שבתא.
ששה סדרי משנה. חמשה חמשי תורה. ארבע אמהות. שלשה
אבות. שני לחות הקרית. אחד אליהנו שבשמים ובארץ.

שלשה-עשר מי יודע? שלשה עשר אני יודע: שלשה
עשר מדיא. שנים עשר שבטיא. אחד
עשר כוכביא. עשרה דבריא. תשעה נרחי לדה. שמונה ימי
מילה. שבעה ימי שבתא. ששה סדרי משנה. חמשה חמשי
תורה. ארבע אמהות. שלשה אבות שני לחות הקרית. אחד
אליהנו שבשמים ובארץ.

ח ד ג ד י א

סד גדיא. דובין אבא בתרי זוני. סד גדיא. סד גדיא.
ואתא שונרא ואכלה לגדיא. דובין אבא בתרי זוני
סד גדיא. סד גדיא.

ואתא כ' ק' א , ונשף לשונרא , דאקלא לגדא , דובין
אבא בתרי זוני . סד ג' דא , סד ג' דא .

ואתא ח' ו' ק' א , והא לבקא , דנשף לשונרא , דאקלא
לגדא , דובין אבא בתרי זוני . סד ג' דא , סד ג' דא .

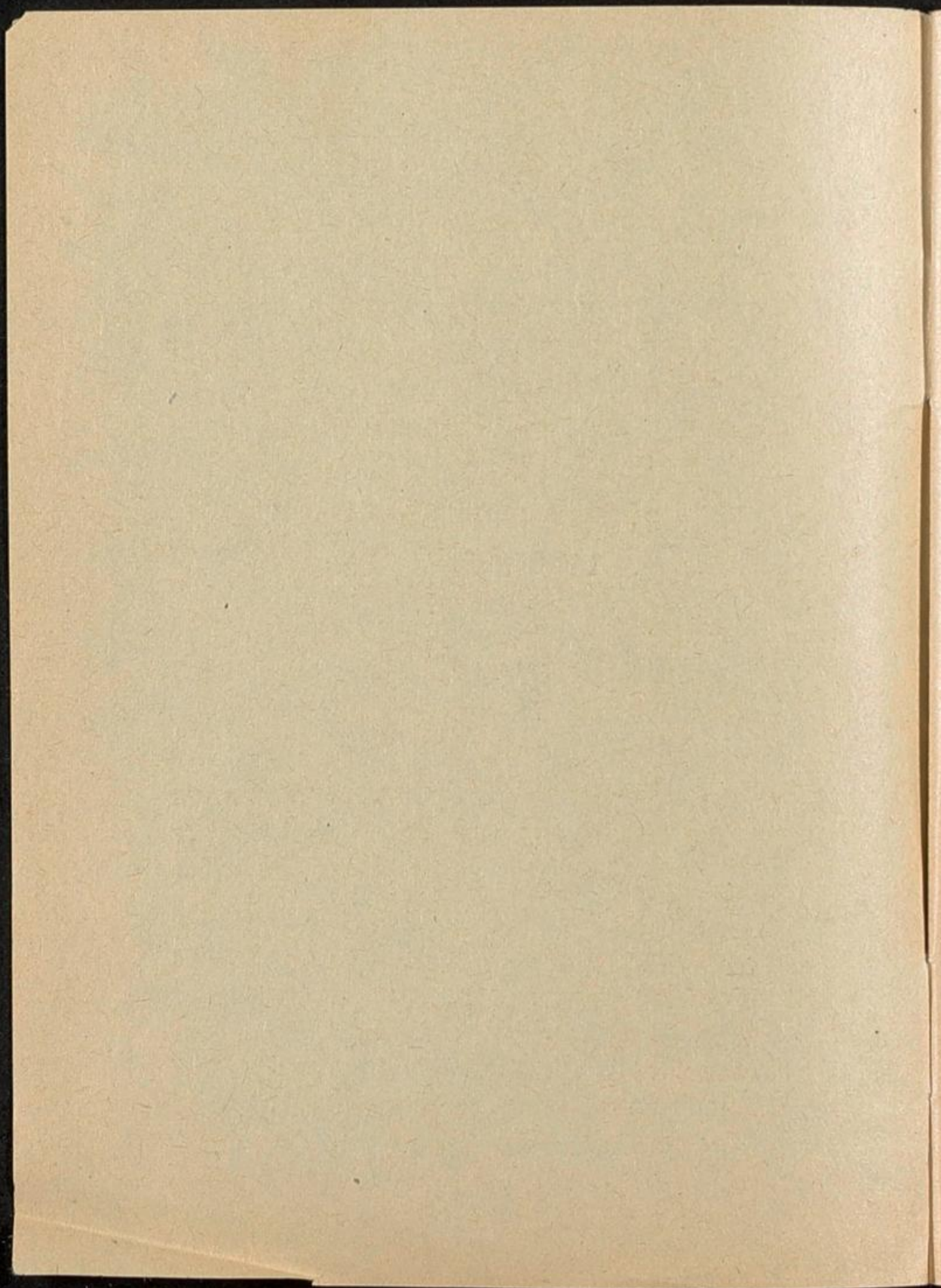
ואתא נ' ו' א , ושרף לחוטרא , דהא לבקא , דנשף לשונרא ,
דאקלא לגדא , דובין אבא בתרי זוני . סד ג' דא , סד ג' דא .
ואתא מ' א , וכבא לנורא , דשרף לחוטרא , דהא לבקא
דנשף לשונרא , דאקלא לגדא , דובין אבא בתרי זוני . סד ג' דא ,
סד ג' דא .

ואתא ת' ו' א ושתה למיא דכבא לנורא , דשרף לחוטרא ,
דהא לבקא , דנשף לשונרא , דאקלא לגדא , דובין אבא
בתרי זוני . סד ג' דא , סד ג' דא .

ואתא ה' ש' ו' ח' ט , ושסט לתורא , דשתא למיא , דכבא
לנורא , דשרף לחוטרא , דהא לבקא , דנשף לשונרא , דאקלא
לגדא , דובין אבא בתרי זוני . סד ג' דא , סד ג' דא .

ואתא מ' ל' א' ו' ה' מ' נ' , ושסט לשו' ח' ט , דשסט לתורא ,
דשתא למיא , דכבא לנורא , דשרף לחוטרא , דהא לבקא ,
דנשף לשונרא , דאקלא לגדא , דובין אבא בתרי זוני . סד
ג' דא , סד ג' דא .

ואתא ה' ק' ד' ו' ש' - ב' ר' ו' ד' - ה' ו' א , ושסט למלאף המנת ,
דשסט לשו' ח' ט , דשסט לתורא , דשתא למיא , דכבא לנורא ,
דשרף לחוטרא , דהא לבקא , דנשף לשונרא , דאקלא לגדא ,
דובין אבא בתרי זוני . סד ג' דא , סד ג' דא .

55